

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 662/2022 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen kotimaisen turvetuotannon jatkumisen turvaamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Minna Reijosen /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 662/2022 vp:

Millaisiin toimiin hallitus ryhtyy turvatakseen kotimaisen turvetuotannon ja varmistaakseen yrittäjien riittävyyden turvealalla jatkossa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Turpeen käyttö on vähentynyt viime vuosina erityisesti päästöoikeuden hinnan moninkertaistumisen seurauksena. Hallitus onkin tämän vuoksi ryhtynyt toimiin.

Työ- ja elinkeinoministeriö asetti maaliskuussa 2020 laaja-alaisen turvetyöryhmän, jonka tavoitteena oli selvittää energiaturpeen käytön vähenemisen aiheuttamia vaikutuksia sekä esittää keinoja niihin liittyvien kielteisten sivuvaikutusten lieventämiseksi oikeudenmukaisen siirtymän näkökulmasta. Turvetyöryhmän tilaamassa ja konsulttiyhtiö Afryn tekemässä taustaraportissa turpeen energiakäytön vähentymäksi on arvioitu noin 80 % vuoteen 2030 mennessä. Arvio on kuitenkin tehty ennen Venäjä-tuonnin loppumista ja trendin voidaan olettaa hidastuvan Venäjän hyökkäyssodan vaikutusten myötä. Vaikka trendi hidastuu nykyisen energiakriisin vuoksi, muutos on jo alkanut, sillä päästökauppa on kuitenkin tehnyt energiaturpeesta niin kalliin polttoaineen, että energiayhtiöt eivät ole viime aikoina enää halunneet käyttää sitä enempää kuin on pakko muiden polttoaineiden hinta ja saatavuus huomioiden. Selvityksen tuloksista käyn myös hyvin ilmi, että nykyisen turveveron vaikutus energiaturpeen kokonaishintaan on hyvin vähäinen, ainoastaan murto-osa päästöoikeuden nykyhintatason vaikutukseen verrattuna. Suomessa selvästi suurin osa turvekattiloista kuuluu päästökaupan piiriin, eikä Suomi voi olla EU:ssa jäsenenä kuulumatta sen päästökauppajärjestelmään. Toisaalta päästökauppaan kuulumattomille kattiloille energiaturve on edelleen edullinen polttoaine.

Energiaturpeen käytön muut kustannukset eivät ole merkittävästi muuttuneet, vaan kysyntä on laskenut edellä kuvatun päästöoikeuden hinnannousun vaikutuksesta. Hallituksen keinot vaikut-

taa energiaturpeen kysyntään ja siten energiaturpeen nostomääriin merkittävästi ovat hyvin rajalliset. Energiaturpeen markkinahinta on tyypillisesti alle 20 EUR/MWh ilman veroja, sen energia-vero 5,7 EUR/MWh ja päästöoikeuden hinnan aiheuttama kustannus 30 EUR/MWh molemmin puolin riippuen päästöoikeuden hinnan vaihteluista, kun taas metsähakkeen eli energiaturpeen tyypillisimmän korvaajan kokonaishinta on ollut luokkaa 25 EUR/MWh. Muihin fossiilisiin polttoaineisiin verrattuna energiaturpeen kokonaishinta on puolestaan matala niiden nousseiden hintojen vuoksi. Täten turveveron poistaminen ei tekisi energiaturpeesta kannattavaa polttoainetta metsähakkeeseen verrattuna, vaan kysynnän lisääntyminen pitemmällä aikavälillä riippuu päästökaupan kehittymisestä, muiden tuotantomuotojen saatavuudesta ja kustannuksista sekä energiayhtiöiden omista päätöksistä. Yksittäisen päästökauppaan kuuluvan polttoaineen päästökauppa-maksujen suora kansallinen kompensointi ei ole lähtökohtaisesti EU:n valtiontukisäädösten mukaista.

Hallitus on pyrkinyt tukemaan energiaturpeen kysyntää nykyisessä tilanteessa sen käytettävissä olevin keinoin. Hallitus on esimerkiksi useaan kertaan julkisesti ottanut kantaa energiaturpeen puolesta sekä korostanut sen tarpeellisuutta erityisesti huoltovarmuusnäkökulmasta nykyisissä olosuhteissa. Hallitus myös kehotti vuoden 2022 keväällä energiayhtiöitä tekemän pitkäaikaisia sopimuksia turveyrittäjien kanssa hyvissä ajoin ennen nostokauden alkua. Samalla Suomessa pitkään käytössä ollut varmuusvarastointia laajennettiin koskemaan myös energiaturvetta, mikä auttaa turvaamaan kotimaisen energian saatavuutta aikoina, jolloin etenkin kaukolämmitykseen käytettävistä polttoaineista voi olla puutetta. Varmuusvarastointijärjestelyssä valtio osti omaan taseeseensa yli 2 TWh energiaturvetta, mikä lisäsi osaltaan energiaturpeen kysyntää vuonna 2022. Mikäli varastoa tarvitsee purkaa, sen uudelleentäyttäminen lisää kysyntää myös tulevina vuosina. Kesällä 2022 energiaturvetta nostettiin yli 30 prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Hallituksen käsityksen mukaan alalla on edelleen riittävästi yrittäjiä ja turvetuotantoalueita nykyistä kysyntää varten. Esimerkiksi Neova (entinen Vapo) on ilmoittanut, että pelkästään sillä on edelleen noin 10 000 hehtaaria tuotantokunnossa olevaa turvesuoalaa.

Hallituksen tavoitteisiin ei kuulu eikä ole kuulunut turpeen energiakäytön tai turvetuotannon kielttäminen.

Helsingissä 25.1.2023

Elinkeinoministeri Mika Lintilä

VN/457/2023-TEM-3

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: